

Attila J. Ürményházi on the Occasion of the Commemoration of the 1848-1849 Hungarian War of Independence

Hobart, 2012 március 18

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves barátok!

A Habsburg - birodalom konzervatív miniszterelnöke, Metternich 1847. év végi jóslata bevált. 1848 januárjának elejétől március végéig sorra gyultak fel a forradalom tüzei. Januárban Palermóban, Nápolyban, Milánóban és Velencében, februárban Párizsban győzött a forradalom. Március tizenharmadikán a Habsburg birodalom fővárosában, Bécsben is barikádokat emeltek. De legtovább az a fáklya világított, amely 1848. március 15-én Pesten lobbant fel.

Március 15-én az értelmiségiek - különösen irodalmárok nem túl népes csoportja - történelmi jelentőségű forradalmat kezdeményeztek. A magukat Ifjú Magyarországnak nevezett csoport tagjai - többek között Petőfi Sándor, Jókai Mór, Vajda János és Vasváry Pál - az egyetemi ifjúságra és a József-napi országos vásárra Pestre özönlő falusiak ezreire számított. A nap eseményei gyorsan peregték. A forradalmi hangulatot jól szemlélteti, hogy csupán a nap fő eseményeit említve is szinte lehetetlennek tűnik az az egyetlen nap alatti véghezvitele. A Landerer-nyomda lefoglalása, a Tizenkét pont és a Nemzeti dal kinyomtatása, a tízezres délutáni népgyűlés a Nemzeti Múzeumnál. A tömeg támogatásával a városi tanács lemondatása és a forradalom hatalmi szerveként a Közbátorsági Választmány megalakítása. A Helytartó Tanács hozzájárulásának megszerzése a cenzúra eltörléséhez, a fegyveres Nemzetőrség felállításához és Táncsics Mihály szabadonbocsátásához. Majd a diadalmenet, mely Táncsicsot Pestre vitte, ahol a Nemzeti Színházban a Bánk Bánt játszották.

A pesti forradalom hírére Pozsonyban, a magyar országgyűlés kimondta többek között a közteherviselést, a cenzúra eltörlését, az úrbériséget, az úriszék, a papi tized megszüntetését és a jobbágyfelszabadítást. A március 17-én teljhatalommal felruházott István főherceg-magyar nádor április 7-én kinevezte a Batthyány Lajos által vezetett magyar kormányt. A kormány első intézkedései között volt a Galíciában és Morvaországban állomásozó magyar ezredek hazarendelése, a Nemzetőrség felállítása, ezzel az önálló magyar hadsereg létrehozása. A történelmi események azt bizonyítják, hogy a március 15-ét követő hetek eseményei törvényesen, az osztrák császár illetve a magyar király jóváhagyásával mentek végbe. Így elmondhatjuk, hogy Európában nálunk zajlott le az egyetlen vértelen forradalom.

A császár 1848. Márciusában engedményeket tett Batthyány Lajos magyar miniszterelnök független kormányának, bár az érdemi tárgyalásokat öccse, Ferenc Károly főherceg folytatta. Mindezek ellenére a bécsi kulisszák mögötti szervezkedés ment végbe a Magyar függetlenség ellen.

Igy 1848. szeptember 11-én Teleki Ádám vezérőrnagy, Letenyéről a következő levelet küldte a hadügyminisztériumnak, *itt idézem*: "Már ma kora reggel 6 órakor beütött Báró Jellasich Varasdnál Muraközbe, én kénytelenítetik gyenge haderőm végett Csányi László királyi biztos beleegyezésével magamat Nagykanizsára visszahúznom." És ezzel megkezdődött a magyar nép szabadságharca. A fiatal magyar hadsereg szeptember 29-én Pákozdi - Sukoró területén Jellasich horvát bán seregét, december 18-án a Bem József tábornok által vezetett erdélyi hadsereg Csucsánál az erdélyi román sereget állította meg.

A császárt 1848. december 2-án az udvari kamarilla lemondotta minden címéről, fiatal unakoöccsének Ferenc József főhercegnek javára. Ferdinánd, Magyarország királyának címéről közjogi értelemben nem mondhatot le, ezért a magyarok szabadságharc ideje alatt, egészen 1849, április 14-én kimondott trónfosztásig mindvégig őt tekintették magyar királynak. Uralkodása alatt meghozott törvényeit és rendeleteit az új császári kormány semmisnek tekintette.

1849. január 5-én azonban osztrák altábornagy Windischgratz bevonult Pest-Budára. A honvédsereg 1849. tavaszi hadjárata erdélyi, alföldi, felvidéki és dunántúli katonai sikereket eredményezett, melyet május 21-én Buda várának visszavívása koronázott meg. A magyar történelem dicső csatáiban váltak a hadtörténelem nagy alakjaivá a máig névtelen honvédek tízezrei és olyan jelentős személyiségek, mint Görgei Artúr, Damjanich János és Pöltenberg Ernő.

Ferenc József osztrák császár és I. Miklós minden oroszok cárja csapatainak túlereje előtt a magyar csapatok Világosnál letették a fegyvert. A megtorlás során százak haltak hősi halált kivégzőosztagok által és ezrek kerültek hosszú évekre börtönbe.

Ennyit a történelemtől és vessük fel a kérdést: mit üzen nekünk a 1848/49-es forradalom?

A szabadságharc filozófiája és hatása máig is jelen van. A 21. század embere sem akar mást, minthogy békében és biztonságban éljen, használhassa nyelvét, törvény előtt egyenlő legyen és képessé váljon jólétet biztosítani családjának. Napjainkra óhazánk ezer szállal kötődik Európához. A világ népeinek elismerését nemzetünk nemcsak az évszázadok során bizonyított szabadságszeretetével vívta ki, hanem azzal is amit a magyarság a kulturális és szellemi értékek, valamint az emberi tudás terén felmutatott.

A 164 éve történt események legfőbb nemzetközi tapasztalata és célja érzékelhető - értékelhető napjainkban is. Hazánk sorsát mindenkor befolyásolták az európai események. '48 tétje - nevezetesen az európai felzárkózás, vagy leszakadás 2012-ben is aktuális. Nemzeti ünnepünk, március tizenötödike az a napjaink megújulási erőfeszítéseire is "fényt szóró" ünnepnap, amikor a tettek mezejére lépő márciusi ifjakra, bátor katonaelődeinkre gondolhatunk. 1848 történelmi örökségének vállaljuk és nem feledhetjük Kossuth Lajos figyelmeztetését: "Szívből hú, csak szabad ember lehet független hazájában"

Köszönöm a figyelmét!